

**Zienswijzenverslag
Uitbreiding vleeskuikenhouderij
Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart**

**Notitie ter beantwoording zienswijzen met betrekking tot het:
Bestemmingsplan, Milieueffectrapport en Omgevingsvergunning**

**RUIMTELIJK DOMEIN
September 2014**

Inhoudsopgave:

- I. Overzicht gevolgde procedure**
- II. Ingekomen zienswijzen en gemeentelijke reacties**
- III. Ambtshalve wijzigingen**

I. Overzicht gevolgde procedure

Inleiding

Initiatiefnemer heeft momenteel een vleeskuikenhouderij bestaande uit 8 pluimveestallen met in totaal 180.000 vleeskuikens. Initiatiefnemer wil zijn bedrijf uitbreiden met 6 stallen voor elk 63.000 vleeskuikens. Het totale bedrijf kan na uitbreiding 558.000 vleeskuikens houden. Deze omvang maakt dat het plan MER-plichtig is. Om het bedrijf met een zodanige omvang uit te kunnen breiden zal het bouwvlak worden vergroot tot ca. 4 ha. Ook wil men een tweede bedrijfswoning en een nieuwe loods bouwen. Voor realisatie van dit plan moeten achtereenvolgens drie procedures worden doorlopen: een gecombineerde MER-Procedure (Plan en Project-MER), een bestemmingsplanprocedure en een procedure voor het verkrijgen van een vergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), onderdeel bouw en milieu. Het Milieu Effect Rapport (MER) gaat in op de haalbaarheid en de milieueffecten van de gevraagde uitbreiding. Het doel van de MER-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning.

Gevolgde procedures

Notitie R&D

Het voornemen om een MER op te stellen en de "Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau Plan MER", is op 8 december 2010 ingediend en heeft vanaf 13 januari tot en met 23 februari 2011 ter inzage gelegen. Een ieder kon hier een zienswijze over indienen en diverse instanties zijn om advies gevraagd. De ingekomen adviezen en reacties zijn in behandeling genomen door ons college en uw raad op 21 juni 2011. Het college en de raad heeft vervolgens gezamenlijk een advies uitgebracht aan initiatiefnemer over de te onderzoeken onderwerpen in het MER. In de raadsvergadering van 21 juni 2011 heeft de raad ook de wens geuit eerst de milieueffecten inzichtelijk te maken voordat besloten zou worden of er een bestemmingsplanprocedure mag worden gestart. Normaal gesproken loopt een MER-procedure gelijktijdig op met een bestemmingsplanprocedure, het MER wordt dan gelijktijdig opgesteld met het bestemmingsplan en daarna met een bestemmingsplan ter inzage gelegd en vastgesteld door de gemeenteraad. In dit specifieke geval is ervoor gekozen het MER eerst op te stellen, ter inzage te leggen (als extra inspraakronde) en voor te leggen aan het gemeentebestuur met de vraag of er een bestemmingsplanprocedure voor het initiatief mag worden opgestart.

Concept MER

Het "Milieu Effect Rapportage (MER) Vleeskuikenhouderij Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart" heeft vanaf donderdag 26 april 2012 gedurende 6 weken in concept ter inzage gelegen. De laatste dag van de termijn was woensdag 6 juni 2012. Een ieder kon een zienswijze indienen, hiervan hebben 23 personen/instanties gebruik gemaakt. Ook zijn diverse partijen rechtstreeks aangeschreven. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) en de instanties/personen die eerder een advies of zienswijze hebben ingediend zijn opnieuw geconsulteerd. Naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen en de adviezen van de Commissie m.e.r. is het MER twee keer aangevuld. Dit is gebruikelijk in een dergelijke procedure. Wij hebben de Commissie m.e.r. gevraagd het MER te toetsen en ons te adviseren over de verdere besluitvorming, hierbij ook rekening houdend met de ingediende zienswijzen. De Commissie m.e.r. heeft het aangevulde MER in zijn algemeenheid goedgekeurd en staat achter de beantwoording van de zienswijzen. Op 15 oktober 2013 heeft uw raad kennis genomen van de aangevulde MER, het ontwerp bestemmingsplan, de ingekomen zienswijzen en de gemeentelijke reactie op deze zienswijzen. Vervolgens is het volgende besloten:

- de gemeentelijke reactie op de zienswijzen over te nemen en hierover de indieners te informeren;

- om voor de verdere procedure de coördinatie­regeling van artikel 3.30 Wro van toepassing te verklaren;
- de formele procedures te starten door ter inzage­legging van het ontwerp­bestemmings­plan en het (aangevulde) MER en de ontwerp­omgevings­vergunning;

Bestemmingsplan, MER en Omgevingsvergunning

Vanaf woensdag 29 januari 2014 heeft het ontwerp­bestemmings­plan Buitengebied Avereerst, Verlengde Elfde Wijk 8 Dedemsvaart, met de opgestelde milieueffectrapportage en de ontwerp­beschikking omgevings­vergunning (onderdeel bouwen en milieu) gedurende 6 weken ter inzage gelegen. De laatste dag van de termijn was dinsdag 11 maart 2014. Een ieder kon een zienswijze indienen, hiervan hebben 7 indieners gebruik gemaakt.

Coördinatie besluiten

De gemeenteraad heeft op 15 oktober 2013 besloten de gemeentelijke coördinatie­regeling toe te passen voor de uitbreiding van een vleeskuikenhouderij aan de Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart. Deze regeling maakt het mogelijk om de procedure voor de omgevings­vergunning en het bestemmings­plan te combineren. Dit betekent, dat de voorbereiding, bekendmaking en vaststelling van de besluiten worden gebundeld. Tegen de vaststelling van de besluiten (het bestemmings­plan en de omgevings­vergunning) dient in één keer beroep te worden ingesteld bij de afdeling bestuurs­rechtspraak van de Raad van State.

In de uitspraak van het hoger beroep (Uitspraak 201309707/1/A4, d.d. 11 juni 2014) door de Afdeling Bestuurs­rechtspraak van de Raad van State tegen de uitspraak van de rechtbank Overijssel (Uitspraak in zaak nr. 13/153, d.d. 10 september 2013) is bepaald dat het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel omtrent de Waterwet­vergunning gecoördineerd moet worden met het besluit van de gemeente Hardenberg op de aanvraag omgevings­vergunning. Dit houdt in dat deze besluiten inhoudelijk en procedureel met elkaar zijn afgestemd, echter valt de Waterwet­vergunning nog wel onder verantwoordelijkheid van de Provincie.

II. Ingekomen zienswijzen en gemeentelijke reactie

Er is van 7 indieners een zienswijze ontvangen. Deze zienswijzen worden hieronder puntsgewijs behandeld. Om te voldoen aan de Wet bescherming persoonsgegevens en omdat dit zienswijzeverslag op internet zal worden geplaatst is een deel van de zienswijzen geanonimiseerd en voorzien van het nummer van het postregistratiesysteem van de Bestuursdienst Ommen-Hardenberg. Deze nummering correspondeert met de ingekomen reacties, de volledige en ingekomen reacties kunnen op verzoek worden opgevraagd en worden ingezien.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de aanvrager op grond van artikel 3:15 lid 3 Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld op de zienswijzen te reageren. Een schriftelijke reactie van aanvrager is op 2 juni 2014 ontvangen. Deze reactie op de zienswijzen is als bijlage bij deze notitie en het besluit tot het verlenen van de omgevings­vergunning gevoegd.

1. Bewoner Driehoekweg in Stegeren (727096).

Vraagt om concrete voorwaarden in de vergunning en het bestemmings­plan die de toename van de schadelijke gevolgen van de uitbreiding tot een minimum beperken:

a. Inpandig laden en lossen, hierdoor:

1. neemt de geurbelasting af en daarmee ook de schadelijkheid voor de gezondheid van de omwonenden. De GGD-norm voor de bebouwde kom van Dedemsvaart is 3 odeur per m² lucht, voor lintbebouwing is dat 6. In het voorgestelde plan zouden 7 woningen boven de belasting van 6 uitkomen.
2. neemt hoeveelheid fijnstof in de lucht af.
3. Neemt de mogelijkheid van vervuiling van het oppervlakte door mest af. Vermenging van mest met oppervlaktewater door het schoonspuiten van het erf is niet toegestaan door het waterschap.

- b. In de chemische luchtwassers geen zwavelzuur maar citroenzuur gebruiken. Hierdoor een lagere geurbelasting bij het uitrijden van het residu over het land en geen verontreiniging van het spuiwater door sulfaat, geen risico's bij drinkwaterwinning.
- c. Verkeersbewegingen: niet via de Verlengde Elfde Wijk, Driehoeksweg naar Verlengde Zestiende Wijk omdat de kruising Verlengde Elfde Wijk/Driehoeksweg te klein en onoverzichtelijk is door huizen. Langs de Van Royenshoofdwijk ligt geen fietspad en deze weg wordt intensief gebruikt door schoolgaande kinderen en fietsende recreanten. Dit kan gerealiseerd worden door de in en uitrit van het bedrijf zo aan te leggen dat de vrachtauto's wel van het Zwarte Pad af moeten komen en gaan.

Reactie gemeente ad 1:

- a. Tijdens het laden en lossen van kuikens en mest is er onderdruk in de stallen en wordt de lucht via de luchtwassers geleid. De luchtwassers blijven de lucht aanzuigen, ook al zijn de deuren open. Hierdoor vindt er geen vermeerdering van geur- of fijnstofuitstoot plaats in de omgeving doordat de deuren open staan. Inpandig laden of lossen zorgt daardoor niet voor minder geur- of fijnstofuitstoot.
 - 1. De GGD gebruikt bij de gezondheidsbeoordeling van geurbelasting veroorzaakt door intensieve veehouderijen een module uit de Gezondheidseffectscreening (hierna: GES). De GGD is door ons geconsulteerd en heeft in een eerdere inzagetermijn een zienswijze ingediend over het MER. De GGD heeft in haar zienswijze aangegeven dat het MER een compleet beeld geeft van de situatie en de effecten voor de omgeving. De GGD geeft het volgende aan: "Mede omdat de effecten ter plaatse gering zijn, biedt een nog diepgravende beoordeling geen meerwaarde. In de MER is uitgebreid ingegaan op de gezondheidseffecten met betrekking tot de vleeskuikenhouderij. Dit gaat verder dan de informatie die voor een GES moet worden aangeleverd, zodat een GES geen toegevoegde waarde heeft." Aan de hand van de informatie die in de MER is aangeleverd heeft de GGD derhalve een afweging kunnen maken en een positief advies uitgebracht. De GES hanteert met betrekking tot geur een andere dosis-effectrelatie dan die voor wetgeving is gebruikt. In de GES-methode is het gezondheidsrisico gebaseerd op het percentage (ernstig) gehinderden veroorzaakt door één bron in een niet-concentratiegebied. Met deze methodiek ligt de maximaal toelaatbare geurbelasting bij 6 odeur units per individueel bedrijf. Een hogere belasting aan geur kan voor omwonenden een ongewenste gezondheidsbelasting door een negatieve beleving geven. Deze methode kan niet op deze situatie worden toegepast, hier moet worden getoetst aan de Wet geurhinder en veehouderij. Verwezen wordt naar de gemeentelijke reactie ad 3 onder zienswijze 3 met betrekking tot de te verwachten geurbelasting op de omgeving.
 - 2. De verspreiding van fijnstof blijft ruimschoots onder de wettelijke normen. Op alle objecten in de omgeving wordt ruimschoots aan de grenswaarden voldaan. In de beoogde situatie treden er geen overschrijdingen op met de grenswaarde als bedoeld in titel 5.2 van de Wet milieubeheer en de genoemde normen uit bijlage 2 Wet milieubeheer. De beoogde situatie voor het bedrijf wordt vergunbaar geacht. Bij het voorkeursalternatief zal de hoeveelheid fijnstof op de maatgevende gevoelige objecten juist afnemen ten opzichte van de bestaande situatie.
 - 3. In het MERrapport is aangegeven dat het bedrijfsafvalwater dat ontstaat tijdens het schoonmaken van de stallen en overige ruimtes wordt geloosd in de kelders onder de stallen. Het reinigen van vrachtwagens gebeurt op een spoelplaats die is voorzien van een vloeistofkerende vloer en een opstaande rand. Ook dit water wordt opgevangen in de kelder. De kans op vervuiling van het oppervlaktewater is daardoor te verwaarlozen. Het MERrapport maakt onderdeel uit van de aanvraag omgevingsvergunning. Hierdoor moet het bedrijf er voor zorgen dat de bedrijfsvoering er dusdanig op ingericht is, dat de eventuele vervuiling van het erf door het laden van kuikens en mest, niet naar het oppervlaktewater kan uitstromen. Het bedrijfsafvalwater moet worden opgevangen in de daarvoor bedoelde aanwezige kelders. Het hemelwater wordt ook in ondergrondse tanks geborgen. Het Lozingsbesluit open teelt en

veehouderij (Lotv) is een uitvoeringsbesluit van de Waterwet. Het Lotv regelt agrarische activiteiten waarbij afvalwaterstromen en/of afvalstoffen in het oppervlaktewater komen. Het bedrijf van Uit het Broek valt hieronder en heeft op 24 mei 2000 hiervoor een melding ingediend. Op 3 maart 2010 is het bedrijf bezocht door het waterschap Velt en Vecht (nu Vechtstromen genoemd). Tijdens dit bezoek is een controle uitgevoerd op de naleving van de Wet milieubeheer en de Waterwet. Tijdens de controle is geconstateerd dat het bedrijf voldoet aan de voorschriften zoals gesteld in het Lotv.

- b. Op grond van jurisprudentie moet het bevoegd gezag een beslissing nemen op de ingediende aanvraag. In de leaflet van de luchtwasser is als eis opgenomen dat het waswater moet worden aangezuurd met zwavelzuur. Verder blijkt uit onderzoek van Wageningen Livestock Research (rapport 385: alternatieven voor zwavelzuur in chemische luchtwassers) dat de toepassing van organische zuren (zoals citroenzuur) als vervangen van zwavelzuur gepaard kan gaan met een additionele geurbelasting. Het aangevraagde alternatief is tevens de meest milieuvriendelijke optie. Er is één systeem dat een hogere geurreductie heeft dan onderhavige chemische luchtwasser, namelijk de biologische luchtwasser. Er wordt echter in de nieuwe situatie ruimschoots voldaan aan de Wet geurhinder en veehouderij, de biologische luchtwasser heeft een veel hogere ammoniakuitstoot en meer spuiwater.
- c. De aangevraagde rijroute is onderzocht en geschikt bevonden voor de toename aan verkeersbewegingen. De wegenverkeerswetgeving biedt het primaire toetsingskader voor de beoordeling van hinder. Daarnaast is plaats voor een aanvullende toetsing in het kader van de Wet milieubeheer. Bij die toetsing dient allereerst te worden geoordeeld of deze hinder aan de het in werking zijn van de inrichting kan worden toegerekend. Dat is niet meer het geval indien het verkeer van en naar de inrichting zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag niet meer onderscheid van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden. Het verkeer dat zich op de Verlengde Elfde Wijk bevindt kan toegerekend worden aan het in werking zijn van de inrichting. Zodra het verkeer op de Van Roijenshoofdwijk of het Zwarte Pad rijdt, maakt het onderdeel uit van het overige verkeer.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

2. Bewoner Driehoeksweg in Stegeren (725284).

- a. Uit het handboek water van Infomil blijkt dat spuiwater van een chemische luchtwasser ammoniumsulfaat en zwavelzuur bevat. Bij het uitrijden worden deze stoffen in het grondwater opgenomen. Dit kan problemen geven als grondwater als drinkwater wordt ingenomen vanwege het sulfaatgehalte. Dit gaat voor ons problemen met zich meebrengen omdat wij voor onze dieren grondwater oppompen als drinkwater.
- b. Uit de cultuurhistorische atlas blijkt dat op ongeveer 380 meter is gevestigd een gemeentelijk monument. Dit is een boerderij van het Oldamster type uit ca. 1880 in een wijds ontginningsgebied waar meerdere soortgelijke boerdijen uit deze periode staan. De Oldamster boerderij is van algemeen cultuur en architectuurhistorisch belang. Dit is niet juist weergegeven op pag. 60 van het MERrapport (deel B).
- c. In de aanvraag waterwetvergunning van 30 mei 2012 wordt er gesproken van preventief onderhoud van de bronnen. Deze worden een aantal keer per jaar gespuid. Dit komt neer op 3000 m³ grondwater per jaar. Dit grondwater wordt geloosd op het gemeentelijk riool. Toestemming voor lozing op het riool wordt aangevraagd bij de gemeente. In de MER hebben we hierover niets terug kunnen vinden. Daar het ook een aanzienlijke hoeveelheid kubieke meters betreft hebben wij onze bedenkingen voor het riool, nu al bij veel hemelwater last van stank en pruttelende afvoeren. Is er toestemming gevraagd bij de gemeente en waar kunnen wij dit terugvinden? Wat is het standpunt van de gemeente?
- d. Verzoekt de gemeente om zich blijven te oriënteren op onderzoeken naar de gezondheidsrisico's voor de bevolking van blootstelling aan verschillende micro-organismen en endotoxinen afkomstig uit de veehouderij. Dit geldt ook voor de emissie van fijnstof.

Reactie gemeente ad 2:

- a. InfoMil geeft aan dat, omdat het spuiwater van een chemische wasstap ammoniumsulfaat en zwavelzuur bevat, het enigszins bijtend en corrosief van karakter is. Wanneer spuiwater wordt geloosd in een vuilwaterriool kan dat schadelijke effecten hebben in het vuilwaterriool en het watermilieu. Milieu hygiënisch bestaat daarom duidelijk de voorkeur voor het toepassen van dit spuiwater, dat een bemestende waarde heeft, als meststof. Alleen als een bedrijf met een groot aantal dieren luchtwassen met H_2SO_4 toepast en al het gevormde $(NH_4)_2SO_4$ op een beperkt areaal toepast, dan zou de uitspoeling of afspoeling kunnen leiden tot sulfaatgehalten die hoger zijn dan de richtwaarde voor grondwaterkwaliteit of de MTR-waarde voor oppervlaktewater bestemd voor de productie van drinkwater. Dit is hier niet het geval. Spuiwater is aangewezen als meststof en moet volgens de meststoffenwet behandeld worden. De NVWA controleert hierop en ook op de hoeveelheden die uitgereden worden. Dit kan onder andere gecontroleerd worden door de mestboekhouding. De vleeskuikenhouderij gebruikt zelf ook grondwater als drinkwater voor de kuikens. Daarom is het ook in het eigen belang om hier zorgvuldig mee op te gaan.
- b. Het klopt dat er een gemeentelijk monument is gelegen op ca. 500 meter afstand van de uitbreiding, dit zal in de toelichting van het bestemmingsplan correct worden weergegeven. Dit object is in de overwegingen meegenomen als woning en niet als monument, echter heeft dit geen invloed op de uitkomsten van de diverse onderzoeken en hoeft het bestemmingsplan hiervoor niet gewijzigd te worden vastgesteld.
- c. Het lozen van het spuiwater van het onderhoud van de bronnen op het riool is niet opgenomen als voorschrift in de waterwetvergunning of omgevingsvergunning. Dit is ook niet nodig. Initiatiefnemer vangt het spuiwater op in de kelder. In de reactie op de ingediende zienswijze geeft initiatiefnemer aan dit water te gaan gebruiken voor het bijvullen van het waswater voor de luchtwassers. Er wordt daardoor niet op het riool geloosd en is toestemming van provincie, gemeente of waterschap daarom niet nodig. De reactie op de zienswijzen van initiatiefnemer maakt onderdeel uit van de omgevingsvergunning en is als bijlage bij deze notitie gevoegd.
- d. De gemeente heeft blijvende aandacht voor gezondheidsrisico's in combinatie met veehouderijen. De landelijke wetgeving, de standpunten van de GGD en de Gezondheidsraad worden nauwlettend in de gaten gehouden. Als er wettelijke normen worden vastgesteld moeten wij ons daar als gemeente aan houden bij de belangenafweging.

De zienswijze wordt gedeeltelijk overgenomen.

3. Bewoner Zestiende Wijk Dedemsvaart (720585)

Ondervind stankoverlast als de kippen worden afgevoerd en de stallen gereinigd. Dit is nu eens in de 6 weken een weekend. Bij uitbreiding wordt dit nog veel erger en daar komt het vele vrachtverkeer bij voor de aan en afvoer van kuikens, kippen mest en voer. Verwacht meer vrachtwagen-lawaai, iets wat na de aanleg van de snelweg achter onze woningen nu ook al duidelijk te horen is en straks nog dichterbij plaatsvindt. Vooral bij wind uit zuidwestelijke richting kunnen wij niet meer rustig en stankvrij buiten zitten. Dit is ruim 80% van het jaar. Angst voor gezondheidsproblemen door verspreiding van dierziekten. Verwacht waardevermindering en een onverkoopbaar huis.

Reactie gemeente ad 3:

De belasting op de omgeving valt binnen de daarvoor gestelde wettelijke normen en er heeft een gedegen belangenafweging plaatsgevonden. De diverse uitgevoerde onderzoeken laten zien dat er voor omwonenden minimaal een vergelijkbaar woon- en leefklimaat behouden blijft.

Geurbelasting

Op grond van artikel 6 Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) heeft de gemeente Hardenberg de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Hardenberg" (hierna: geurverordening) op 17 november 2009 vastgesteld. In deze geurverordening zijn de wettelijke geurnormen aangepast. Bij het opstellen van de geurverordening is de geuremissie van alle intensieve veehouderijen in de gemeente Hardenberg en van de intensieve veehouderijen gelegen binnen twee kilometer van de

gemeentegrens betrokken. Dit is gedaan voor de bepaling van het woon- en leefklimaat. Aan de hand van de resultaten van deze berekening van de achtergrondbelasting zijn de wettelijke geurnormen aangepast. Met deze aanpassing heeft de Raad van de gemeente Hardenberg aangegeven wat als een goed woon- en leefklimaat wordt beschouwd.

In de geurverordening is onder andere via gebiedsvlekken aangegeven wat de maximale geurbelasting is op relevante geurgevoelige objecten. Ook is in de geurverordening opgenomen dat voor de bepaling van de milieukwaliteit (leefklimaat), in relatie tussen de voor- en achtergrondbelasting en de geurhinder, is aangesloten bij de gestelde percentages voor een "Concentratiegebied". Volgens het gestelde in de geurverordening mogen de geurgevoelige objecten in de omgeving van de inrichting Verlengde Elfde wijk 8 belast worden tot 14 odeur. Uit berekeningen blijkt dat in de beoogde situatie ruimschoots aan de normen van de WGV en de gemeentelijke geurverordening wordt voldaan. Op grond van de gemeentelijke geurverordening mag de geurbelasting op de omliggende woningen 14 odeur bedragen, de daadwerkelijke belasting is aanzienlijk lager. In het kader van de afweging voor een goed woon- en leefklimaat wordt de cumulatie van geurhinder meegewogen. De cumulatieve geurhinder wordt veroorzaakt door de achtergrondbelasting. De achtergrondbelasting is de totale geurbelasting van alle veehouderijen in de omgeving van het geurgevoelige object. De voorgrondbelasting is de geurbelasting die veroorzaakt wordt door de veehouderij die voor dat geurgevoelige object dominant is. Dit is de geurbelasting van die veehouderij die de meeste geur bij het geurgevoelige object veroorzaakt omdat het een grote veehouderij is of omdat veehouderij dichtbij het geurgevoelig object ligt. Als vuistregel geldt dat voor de beleving van geurhinder de voorgrondbelasting bepalend is indien die ten minste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting. Uit de berekeningen van de voorgrond- en achtergrondbelasting blijkt dat in alle gevallen de voorgrondbelasting de bepalende factor is. De berekende voorgrondbelasting voldoet in alle gevallen aan de gestelde geurnorm. Bij 1 object in het buitengebied van Hardenberg wordt de grenswaarde van de achtergrondbelasting in zowel de bestaande als in de nieuwe situatie overschreden. Het gaat hier om Oostwijk 27, dit object ligt namelijk in de geurcontour van het agrarische bedrijf aan de Oostwijk 29 waardoor er een zeer hoge bestaande geurbelasting is. Deze situatie verslechtert niet, het leefklimaat van deze woning blijft gelijk.

Verkeerslawaaï

Het verkeersaanbod zal door de uitbreiding van het bedrijf toenemen. In de uitgevoerde onderzoeken zijn de beoordelingspunten gekozen ter plaatse van de gevels van de dichtstbijzijnde woningen van derden. In de representatieve bedrijfssituaties blijkt dat de geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde woningen overal voldoet aan de gestelde richtwaarden. Bij één woning wordt het maximale geluidsniveau van de richtwaarde overschreden, maar blijft onder de grenswaarde. De woning van betrokkene ligt verder van de inrichting. Bij deze woning zal voldaan kunnen worden aan de geluidsnormen.

Volksgezondheid

In het MER-rapport is het gezondheidsaspect uitgebreid behandeld. Het bedrijf heeft een strikt hygiëneprotocol dat onderdeel uitmaakt van de vergunning en er zijn voorschriften opgenomen in de vergunning. Gezondheidseffecten kunnen een gevolg zijn van de werking van een milieu inrichting. Eventuele risico's dienen te worden betrokken bij de afweging van de aanvraag. Veelal voorziet sectorale wet- en regelgeving over dieren(gezondheid) tevens op deze punten. Er zijn op dit moment verschillende publicaties over gezondheidseffecten en veehouderijen maar er zijn geen algemeen aanvaarbare wetenschappelijke inzichten voor veehouderijen die moeten leiden tot weigering van een aanvraag of tot het stellen van voorschriften. Indien er een indicatie aanwezig is dat er mogelijk gezondheidseffecten zijn dient, mede op grond van het voorzorgbeginsel, op de grond van de omstandigheden van het geval beoordeeld te worden of de vergunning geweigerd moet worden of voorschriften moeten worden gesteld. Op grond van huidige rechtspraak kan de omgevingsvergunning echter niet worden geweigerd op dit punt.

Waardevermindering

Eventuele waardevermindering van omliggende woningen is geen afwegingskader in een bestemmingsplanprocedure, in het MER of omgevingsvergunning. Bij het ontstaan van planschade kan hiervoor een aparte procedure worden aangevraagd waarin tegemoet gekomen kan worden aan de geleden planschade ter compensatie van de daadwerkelijke waardevermindering.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

4. Bewoner Zestiende Wijk Dedemsvaart (716677)

De schaalvergroting en de vergroting van het bouwvlak is disproportioneel. Hoewel het MER aangeeft dat de extra belasting van de omgeving (gezondheidsrisico's, geuroverlast, vervoersbewegingen etc.) binnen gestelde normen blijft, laat het MER zien dat er wel degelijk toename van overlast voor omwonenden bestaat. Er is in Nederland veel onvrede over schaalvergroting van dit type, getuige maatschappelijk discussies over megastallen. Niet alles wat volgens wettelijke normen nog acceptabel is hoeft ook politiek nog acceptabel te zijn

Reactie gemeente

De belasting op de omgeving valt binnen de daarvoor gestelde wettelijke normen en er heeft een gedegen belangenafweging plaatsgevonden. De diverse uitgevoerde onderzoeken laten zien dat er voor omwonenden minimaal een vergelijkbaar woon- en leefklimaat behouden blijft. Verwezen wordt ook naar de gemeentelijke reactie op zienswijzen 1 t/m 3 over de onderwerpen gezondheidsrisico's, geuroverlast en vervoersbewegingen. Om alle effecten goed in beeld te brengen hebben wij een gecombineerde MER laten uitvoeren. Dit middel is in het leven geroepen om de milieueffecten van een ontwikkeling vooruitlopend in beeld te brengen. Het MER maakt onderdeel uit van de belangenafweging en krijgt een volwaardige plaats in de besluitvorming. Het gebied is volgens ons beleid wel geschikt voor grotere agrarische bedrijven. Volgens de Ontwikkelingsvisie en de LIK's en het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied is het gebied een agrarisch ontwikkelingsgebied. Ook is het rapport van 30 november 2012 van de Gezondheidsraad aangaande gezondheidsrisico's rond veehouderijen meegenomen in de belangenafweging in deze procedure. Het rapport is als bijlage bij dit zienswijzenverslag gevoegd. In het rapport wordt in feite geen nieuwe informatie bekend gemaakt. Nog steeds is de conclusie dat er weliswaar aanwijzingen zijn dat omwonenden van veehouderijen blootgesteld kunnen worden aan micro-organismen en aan stoffen afkomstig van micro-organismen (met name endotoxinen) en dat zich daarbij effecten op de luchtwegen kunnen voordien, maar nog steeds zijn er onvoldoende gegevens voor conclusies over oorzakelijke kwalitatieve verbanden tussen het optreden van gezondheidsproblemen en blootstelling aan specifieke agentia. De tot nu toe beschikbare wetenschappelijke informatie is te schaars en heterogeen voor conclusies en heeft derhalve beperkte zeggingskracht. Het is onbekend vanaf welke concentraties en afstand omwonenden van veehouderijen te maken kunnen krijgen met verhoogde gezondheidsrisico's. Megastallen hoeven bij goede technische voorzieningen niet zonder meer sterkere bronnen van microbiële agentia te zijn dan kleinere bedrijven (in termen van emissies). Nu de technische voorzieningen (zoals luchtwassers) een dynamische ontwikkeling kennen, zijn megastallen dus niet zonder meer een groter 'gevaar' voor omwonenden vanwege eventuele gezondheidsrisico's. Gelet op het voorgaande kunnen (minimale) afstandseisen tussen veehouderijen en woningen, bedoeld om gezondheidsrisico's te voorkomen dan wel tot een aanvaardbaar niveau te beperken, wetenschappelijk noch gezondheidskundig onderbouwd worden. Op 8 april 2014 is door het Ministerie van Economische Zaken (Directoraat-generaal Agro Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn) een brief gepubliceerd met als thema: Veehouderij en volksgezondheid. Hierin wordt de Tweede kamer geïnformeerd over de mogelijkheden die lokale overheden hebben via het omgevingsbeleid om gezondheid mee te nemen in afwegingen en vergunningverlening bij veehouderijen. Hiermee is rekening gehouden bij de vaststelling en de verlenen omgevingsvergunning. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden met betrekking tot gezondheid (par. 7: overige voorschriften). Gesteld kan worden dat de vast te stellen plannen en de

te verlenen omgevingsvergunning waar mogelijk en waar relevant voldoen aan de mogelijkheden zoals genoemd in deze brief. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5. Wosten juridisch advies namens Mobilisation for the Environment te Nijmegen (726155)

5.1. Zakelijke beschrijving van het bedrijfsplan en de omgeving

Met de uitbreiding is sprake van een toename op van de geuremissie met ca. 50% voor de omgeving. Binnen een straal van 1000 meter om de veehouderij bevinden zich ca. 66 woningen/bedrijven. Uitbreiding zal een onacceptabele vergroting van de gezondheidsrisico's opleveren voor direct omwonende en werknemers op de omliggende bedrijven. Hierom dient een Gezondheidseffectscreening onderdeel uit te maken van het MER. In het MER wordt gesteld dat op een afstand van minder dan 1000 meter geen woonconcentraties zijn gelegen. Dit wordt bestreden. U stelt dat zowel advies is gevraagd van de GGD alsook zienswijzen door de GGD zijn ingediend. Die stukken zijn niet ter inzage gelegd. Daarmee ontbreken essentiële stukken bij de ter inzage legging. Op een afstand van ca. 3200 meter is Natura 2000 beschermingszone Vecht- en Beneden Regge gelegen. De betrokken natuurwaarden zijn ernstig overbelast als gevolg van ammoniakdeposities van met name veehouderijbedrijven.

Reactie gemeente ad 5.1:

De belasting op de omgeving valt binnen de daarvoor gestelde wettelijke normen en er heeft een gedegen belangenafweging plaatsgevonden. De diverse uitgevoerde onderzoeken laten zien dat er voor omwonenden minimaal een vergelijkbaar woon- en leefklimaat behouden blijft. Er is een toename van oeurs. Echter door toepassing van maatregelen (luchtwassers op alle stallen) is de toename van de geurbelasting op de geurgevoelige objecten klein en blijft de geurbelasting overal ruimschoots onder de geurnorm van de WGV en de gemeentelijke geurverordening. Voor het aspect cumulatie van geur zijn alle objecten binnen een straal van 2 km vanaf het plangebied meegenomen. De GGD is door ons geconsulteerd en heeft in een eerdere inzagetermijn een zienswijze ingediend over het MER. De GGD heeft in haar zienswijze aangegeven dat het MER een compleet beeld geeft van de situatie en de effecten voor de omgeving. Deze zienswijze heeft bij de stukken ter inzage gelegen. De GGD geeft het volgende aan: "Mede omdat de effecten ter plaatse gering zijn, biedt een nog diepgravende beoordeling geen meerwaarde. In de MER is uitgebreid ingegaan op de gezondheidseffecten met betrekking tot de vleeskuikenhouderij. Dit gaat verder dan de informatie die voor een GES moet worden aangeleverd, zodat een GES geen toegevoegde waarde heeft." Aan de hand van de informatie die in de MER is aangeleverd heeft de GGD derhalve een afweging kunnen maken en een positief advies uitgebracht. Ook heeft de GGD tijdens de raadsvergadering ingesproken om de gemeenteraad de adviseren. De Commissie MER heeft aangegeven dat het thema gezondheid ruim voldoende in het MER-rapport is behandeld. Geconcludeerd kan worden dat zowel de Commissie MER als de GGD van mening is dat een GES niet noodzakelijk is, ook al zou er sprake zijn van lintbebouwing of woonconcentraties binnen een straal van 1000 meter, wat hier niet het geval is. De afstand tussen het bedrijf en de dichtstbijzijnde woonkern (Dedemsvaart) is circa 2.850 meter en tot de dichtstbijzijnde "lintbebouwing" (Buurtweg/Oostwijk) circa 2.000 meter. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer en bijbehorende algemene maatregelen van bestuur en de Wet geurhinder en veehouderij kennen geen begripsbepaling van "lintbebouwing". Hetzelfde geldt voor "bebouwde kom". Een aaneengesloten woonbebouwing kan een zodanige woonfunctie aan het buitengebied geven dat bescherming overeenkomstig bebouwde kom gerechtvaardigd is. In een aantal gevallen is niet zonder meer aan te geven of er sprake is van binnen of buiten de bebouwde kom. Een voorbeeld hiervan is lintbebouwing.

Het in de Wet milieubeheer en Wet geurhinder en veehouderij gehanteerde begrip "bebouwde kom" of "aaneengesloten woonbebouwing" wordt als volgt uitgelegd: Er is sprake van "bebouwde kom":

1. als burgerwoningen op een afstand van 0 tot 50 meter van elkaar zijn gelegen, en
2. er een ononderbroken cluster van 10 of meer burgerwoningen aanwezig zijn.

Op basis van de jurisprudentie is een bebouwde kom "een aaneengesloten concentratie van niet-agrarische woningen met ene bepaalde bebouwingsdichtheid. Hierbij gaat het om op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur". De "korte afstand" wordt begrensd middels de eerstgenoemde voorwaarde. De tweede voorwaarde begrenst genoemde "aaneengesloten concentratie" en "bepaalde bebouwingsdichtheid".

Op 6 juni 2011 is door de Provincie Overijssel een Verklaring Van Geen Bedenkingen (VVGB) in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 afgegeven voor de vleeskuikenhouderij aan de Verlengde Elfde Wijk 8 in Dedemsvaart. In deze VVGB is de uitbreiding meegenomen. De provincie geeft in haar besluit aan dat zij vanuit de Natuurbeschermingswet geen bedenkingen hebben tegen het verlenen van de gevraagde omgevingsvergunning. In de slotconclusie vermeldt de provincie dat uit de beoordeling van de gewenste uitbreiding blijkt dat ten opzichte van 7 december 2004 geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op habitattypen in de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.2. Eerder raadsbesluit gebaseerd op onjuiste informatie omvang bouwblok van B&W

In het raadsvoorstel van oktober 2013 wordt gesteld dat het een perceel van 3 ha betreft. In de toelichting van het bestemmingsplan en op de verbeelding staat 4 ha aangegeven.

Reactie gemeente ad 5.2.:

Het klopt inderdaad dat het toekomstige bouwvlak een grootte kent van 4 ha zoals is opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan (toelichting en verbeelding) en het MER. In het laatste (voornamelijk informerende raadsvoorstel) is hierin inderdaad een schrijffout gemaakt. Dit betekent niet dat de raad onjuist geïnformeerd is, in eerdere college en raadsvoorstellen waarop de raad heeft besloten stond wel 4 ha genoemd. Ook heeft de raad besloten op basis van de inhoud van het concept-ontwerp bestemmingsplan en het ontwerp-MER. **De zienswijze wordt gedeeltelijke overgenomen.**

5.3. Megastallen bedreiging voor de sociaal-economische belangen

Het plan voldoet aan het criterium van een megastal. Megastallen gelden als een bedreiging voor gezinsbedrijven en voor de sociaal-economische belangen van het buitengebied. Bulkproductie geldt als een economisch doodlopende weg, ook in de agrarische pers is dit inzicht vaker te vernemen.

Reactie gemeente ad 5.3.:

Het kan zijn dat het plan voldoet aan wat wordt verstaan onder het begrip "megastal". Echter is deze begripsomschrijving niet eenduidig en worden er door partijen verschillende aantallen genoemd, of helemaal geen aantallen. Indiener heeft niet nader gemotiveerd waarom het bedrijf een megastal betreft en waarom megastallen gelden als een bedreiging voor gezinsbedrijven en voor de sociaal-economische belangen van het buitengebied. Indiener maakt niet aannemelijk dat de uitbreiding niet past in het bestaande beleid en/of zal leiden tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.4. Strijd met provinciaal ruimtelijk beleid

Het plan verhoudt zich niet tot het provinciale ruimtelijke beleid. Het plan is in strijd met het provinciale beleid omdat het niet is gelegen in een landbouwwontwikkelingsgebied dan wel op een sterlocatie, ondanks dat die gebieden primair in aanmerking komen voor grootschalige veehouderij/megastallen. Toepassing en motivering van de Kwaliteitsimpuls Groene Ruimte (paragraaf 4.2 bestemmingsplan) is voor omwonenden een onbegrijpelijk verhaal. B&W geeft geen deugdelijke referentie voor de claim dat genoemde initiatieven zijn te beschouwen als een voldoende ruimtelijke kwaliteit om het kennelijke verlies aan ruimtelijke kwaliteit door de pluimveestallen te compenseren. Nu het beleid stelt dat het verlies aan ruimtelijke kwaliteit dient te worden gecompenseerd, dient u dit kenbaar inzichtelijk te maken. Dit ontbreekt in het ontwerpbesluit.

Reactie gemeente ad 5.4.:

Het plan is niet in strijd met het provinciaal beleid. Diverse keren hebben wij een goedkeuring van de provincie ontvangen, zowel in het vooroverleg als bij de ter inzage legging van het ontwerpplan. Het plan voldoet aan de eisen die worden gesteld in het kader van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving en past binnen het beleid van de provincie Overijssel. Hoe de kwaliteitsimpuls wordt geleverd is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitsplan (bijlage van de toelichting en van de regels van het bestemmingsplan).

De zienswijze wordt niet overgenomen.

5.5. *Geluid*

De woning Verlengde Elfde Wijk 5 en 11 ontbreekt in de geluidsberekeningsresultaten. Daarmee is geen representatieve beoordeling beschikbaar. De mechanische ventilatie is niet representatief beoordeeld. Onder meer is de aanname dat op warme zomernachten met 50% ventilatie kan worden volstaan niet onderbouwd. De informatie ontbreekt met welke temperaturen na 23.00 uur rekening is gehouden welke zijn te herleiden tot historische KNMI data, en de berekening van de luchtbehoefte van de dieren, met name op het moment dat ze op een maximaal gewicht zijn gekomen. Zonder een onderbouwing waarbij deze genoemde gegevens inclusief bron zijn genoemd, kan niet worden gerekend met 50% ventilatie. Ook ontbreekt een onderbouwing van de geluidsreductie die aan 50% ventilatie wordt toegeschreven. De rekenformule die is gehanteerd kan niet worden herleid tot een gangbaar akoestische methode. Het laden en lossen is niet representatief beoordeeld.

Reactie gemeente ad 5.5.:

Op het voormalige adres Verlengde Elfde Wijk 5 is geen woning aanwezig, het is dan ook geen bestaand adres. Het pand dat via een zoekmachine op internet op dit voormalige adres wordt weergegeven is in eigendom van initiatiefnemer en in gebruik als landbouwschuur. Het is geen te beschermen object. Dit betreffende perceel kent een agrarisch bouwvlak. De woning Verlengde Elfde Wijk 11 ligt in dezelfde windrichting als Verlengde Elfde Wijk 16 en ondervindt een iets lagere geluidbelasting dan Verlengde Elfde Wijk 16. Voor de overzichtelijkheid is deze woning in de tekst van het rapport niet opgenomen. Dat neemt niet weg dat de resultaten wel terug te vinden zijn in de bijlagen.

De gehanteerde capaciteiten van de ventilatie zijn waarden die heel algemeen worden toegepast en geaccepteerd (door Rechtbank/RvS) bij akoestische onderzoeken. Een nadere onderbouwing heeft daarom niet plaatsgevonden. In de periode tussen het akoestisch onderzoek en nu zijn door het akoestisch bureau geluidmetingen verricht aan de ventilatie van de vernieuwde stallen 1 en 2. Deze ventilatie is hetzelfde als van de andere nieuwe stallen en verschilt alleen gering in het aantal geïnstalleerde ventilatoren. Uit de metingen blijkt dat het feitelijke bronvermogen bij vollast (dus in de dagperiode) zelfs nog lager is dan de waarde die in het akoestisch onderzoek voor de nachtperiode is gebruikt. De feitelijke geluidbelasting in de omgeving zal daardoor (in alle perioden van de dag) lager zijn dan dat in het akoestisch onderzoek is geprognosticeerd. De rekenformule die gebruikt is voor het

vaststellen van de geluidreductie bij verminderd toerental is terug te vinden in bijlage 2 van het akoestisch rapport. Deze formule wordt algemeen toegepast en geaccepteerd. In het onderzoek zijn alle laad/losactiviteiten die op een representatieve dag (RBS) voor kunnen komen meegewogen. De aangevraagde bedrijfsvoering is getoetst en beoordeeld. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.6. *Geur*

De leefkwaliteit is onvoldoende om een toename van de geurbelasting toe te staan. De cumulatieve geurbelasting is bij bepaalde woningen dermate hoog dat een verdere toename niet toelaatbaar kan heten. De stelling dat sprake is van een beperkte toename kan geen legitimatie zijn voor het toestaan van die toename. Van een kleine toename in een overbelaste situatie dient gesteld te worden dat daarmee een nog slechtere situatie wordt toegelaten. Hierbij moet worden opgemerkt dat met de verleende omgevingsvergunning niet is verzekerd dat bij bedrijfswijziging de geuremissies nog verder kunnen toenemen. De leefkwaliteit is onvoldoende om de perceelsvergroting toe te staan. Maatregelen ontbreken om een cumulatieve geurtoename te voorkomen. Dit klem te meer nu de Wet geurhinder en veehouderij op dit onderdeel geen normen stelt. Overigens wordt bestreden dat een representatieve geurbelasting is gegeven, als gevolg waarvan rekening dient te worden gehouden met een nog hogere geurbelasting. De woning Verlengde Elfde Wijk 5 ontbreekt in de berekeningsresultaten.

Reactie gemeente ad 5.6.:

Op het voormalige adres Verlengde Elfde Wijk 5 is enkel een landbouwschuur aanwezig, niet een geurgevoelig object. Verwezen wordt naar de gemeentelijke reactie onder 5.5. Ten aanzien van het aspect geurhinder wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie onder ad 3 en ad 5.1. De aangevraagde bedrijfsvoering is getoetst en beoordeeld. Bij bedrijfswijziging zal opnieuw moeten worden getoetst en (eventueel) de vergunning worden aangepast. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.7. *Luchtwassers, bedrijfszekerheid*

Opgemerkt wordt dat in de praktijk luchtwassers zeer dikwijls gebrekkig blijken te functioneren. Omstreeks 3 van de 4 luchtwassers blijkt niet aan de gestelde regels te voldoen. Bij disfunctioneren van de luchtwasser zullen veelvoudig hogere emissies optreden. Toepassing van luchtwassers beperkt zich tot op heden hoofdzakelijk tot varkensbedrijven. Bij pluimveebedrijven is praktijkervaring met luchtwassers zeer beperkt. De toepassing van luchtwassers bij pluimveebedrijven is geen bewezen betrouwbare techniek. Dit betekent dat uitsluitend op basis van voldoende technische informatie ruimte dient te worden geboden aan de toepassing van luchtwassers. Informatie over de praktijkervaring elders met luchtwasser in pluimveehouderij dient onderdeel uit te maken van de MER.

Reactie gemeente ad. 5.7.:

Het luchtwassersysteem valt onder de reikwijdte van het Activiteitenbesluit. De luchtwassers bij pluimveebedrijven is nog vaak toegepast maar de toegepaste luchtwasser is wel een erkend emissie-arm systeem (genoemd in de RAV) dat BBT is. Op het bedrijf is momenteel twee jaar een luchtwasser in gebruik. Initiatiefnemer heeft als de andere stallen gebouwd zullen worden ervaring met het systeem. Bij het disfunctioneren van de luchtwasser zal er kunnen worden gehandhaafd door de gemeente. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.8. *Gebiedsbescherming, Natura 2000-gebieden*

De MERcommissie stelt als MERrichtlijn: geef voor de Natura2000 gebieden "Vecht en Beneden Regge" en "Engbertdijkvenen":

- De instandhoudingsdoelstellingen en of er sprake is van een behoud of verbeterdoelstelling;

- De actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- De actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Niet kan worden gesteld dat aan deze richtlijnen is voldaan. Ononderzocht is met welk ambitieniveau de deposities dienen te dalen om de betrokken natuurwaarden voor een voldoende staat van instandhouding. Om dit te kunnen beoordelen is een antwoord op de genoemde vragen van de commissie een noodzakelijke voorwaarde.

Met het houden van meer dieren wordt meer mest geproduceerd. Rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat een deel van de mest wordt uitgereden. Met het uitrijden van de mest treden vergelijkbare hoeveelheden ammoniakemissies op als de stalemissies. Op nationaal niveau vormt de uitgereden mest een grotere emissiebron dan de stalemissies. Deze emissies zijn ten onrechte buiten beschouwing gelaten. Hierom komt de verklaring van geen bezwaar van de provincie geen betekenis toe, aangezien deze emissies buiten beschouwing zijn gelaten door de provincie (ABRS van 11 december 2013, zaaknummer 201305072/1/R2).

Reactie gemeente ad 5.8.:

Het bedrijf heeft op 30 mei 2011 een Verklaring van geen Bedenkingen (VVGB) in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 van de provincie Overijssel ontvangen. In deze VVGB trekt de provincie de volgende conclusie: "Uit de beoordeling van de gewenste uitbreiding van het vleeskuikenbedrijf blijkt dat ten opzichte van 7 december 2004 geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op habitattypen in Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. Daarmee valt dit project onder de regels van art.19kd van de Natuurbeschermingswet 1998. Vanuit het wettelijk toetsingskader zijn er geen redenen om de gevraagde VVGB te weigeren", zo stelt GS van Overijssel. Er is in het MER een beoordeling opgenomen van de gevolgen voor de natuur via het uitvoeren van een quickscan. De stikstofdepositie zal afnemen ten opzichte van de huidige situatie. Ook heeft de MERcommissie in haar laatste advies aangegeven dat in het MER voldoende is onderzocht, ook op dit gebied.

Het uitrijden van mest is bij de provincie niet aangevraagd en dus ook niet vergund. Dit is ook geaccepteerd door de RvS, zie bijvoorbeeld zaaknummer 201011080/1/A4, 1 mei 2013. Er is geen sprake van één project omdat het uitrijden van mest niet noodzakelijk is voor de exploitatie van het bedrijf. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

5.9. *Coördinatieplicht Waterwet*

De waterwetvergunningaanvraag dient gecoördineerd behandeld te worden met de aanvraag WABO-omgevingsvergunning. Het beoogde bedrijf omvat tevens een wateronttrekking en infiltratie ten behoeve van de Koude-Warmte-Opslag. Met de KWO treedt onder meer potentieel thermische en bacteriologische vervuiling op. Artikel 6.27 Waterwet stelt een coördinatieplicht tussen een waterwetvergunningaanvraag en een omgevingsvergunningaanvraag voor zover sprake is van een lozing door een IPPC-installatie. Artikel 6.1 Waterwet beperkt deze coördinatieplicht tot het brengen van stoffen en een oppervlaktewaterlichaam of brengen van water of stoffen op een zuiveringstechnisch werk. De begripsbepaling lozen zoals neergelegd in artikel 6.1 Waterwet is onverenigbaar met de IPPC richtlijn.

Reactie gemeente ad 5.9.:

Gestelde is correct.

In de uitspraak van het hoger beroep omtrent de door Gedeputeerde staten van Overijssel verleende Waterwetvergunning voor dit initiatief (Uitspraak 201309707/1/A4, d.d. 11 juni 2014) door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de uitspraak van de rechtbank Overijssel (Uitspraak in zaak nr. 13/153, d.d. 10 september 2013) is bepaald dat het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel omtrent de Waterwetvergunning gecoördineerd moet worden met het besluit van de gemeente Hardenberg op de aanvraag

omgevingsvergunning. Dit houdt in dat deze besluiten inhoudelijk en procedureel inmiddels met elkaar zijn afgestemd. De bij de gemeente voorliggende procedures zullen voldoen aan het Europese recht. In aanloop van de gemeentelijke procedures is steeds goed contact met de provincie geweest. In de omgevingsvergunning wordt aangegeven dat er een WKO in gebruik wordt genomen. De provincie Overijssel is qua regelgeving het bevoegde gezag voor de onttrekking en de infiltratie van het grondwater. In de Waterwetvergunning wordt technisch ingegaan op de gevolgen van het in werking zijn van de WKO. Het vrijkomende spuiwater van de luchtwassers moet worden aangemerkt als een meststof en moet overeenkomstig die regelgeving verwerkt worden. De RvS heeft geoordeeld dat ook bij het onttrekken en infiltreren van grondwater er verontreiniging *kan* plaatsvinden. De RvS heeft niet geoordeeld dat er verontreiniging plaatsvindt. Omdat er verontreiniging kan plaatsvinden, dienen de watervergunning en de omgevingsvergunning gecoördineerd te worden. Door coördinatie kunnen de besluiten en voorschriften op elkaar afgestemd worden om mogelijke verontreiniging te voorkomen. Als bijlage 25 van de MER is het bodemgeschiktheidsonderzoek toegevoegd. Hierin worden de hydrologische, hydrothermische, grondmechanische en grondwaterkwaliteitseffecten uitgewerkt. Hieruit en uit de gegevens behorende bij de Waterwetvergunning van GS blijkt dat de aangevraagde situatie vergunbaar is en er geen verontreiniging zal plaatsvinden.
De zienswijze wordt gedeeltelijke overgenomen.

6. Wosten juridisch advies namens bewoner en bedrijf gevestigd aan de Driehoeksweg te Stegeren (726136)

6.1. *Zakelijke beschrijving van het bedrijfsplan en de omgeving*

Het beoogde bedrijf betekent een ruime verdriedubbeling van het thans gehouden aantal dieren. Met de uitbreiding is sprake van een toename op van de geuremissie met ca. 50% voor de omgeving. Binnen een straal van 1000 meter om de veehouderij bevinden zich ca. 66 woningen/bedrijven. Uitbreiding zal een onacceptabele vergroting van de gezondheidsrisico's opleveren voor direct omwonende en werknemers op de omliggende bedrijven. Hierom dient een Gezondheidseffectscreening onderdeel uit te maken van het MER. In het MER wordt gesteld dat op een afstand van minder dan 1000 meter geen woonconcentraties zijn gelegen. Dit wordt bestreden. U stelt dat zowel advies is gevraagd van de GGD alsook zienswijzen door de GGD zijn ingediend. Die stukken zijn niet ter inzage gelegd. Daarmee ontbreken essentiële stukken bij de ter inzage legging. Op een afstand van ca. 3200 meter is Natura 2000 beschermingszone Vecht- en Beneden Regge gelegen. De betrokken natuurwaarden zijn ernstig overbelast als gevolg van ammoniakdeposities van met name veehouderijbedrijven.

Reactie gemeente ad 6.1.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.1. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.1. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.2. *Eerder raadsbesluit gebaseerd op onjuiste informatie omvang bouwblok van B&W*

In het raadsvoorstel van oktober 2013 wordt gesteld dat het een perceel van 3 ha betreft. In de toelichting van het bestemmingsplan en op de verbeelding staat 4 ha aangegeven.

Reactie gemeente ad 6.2.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.2. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.2. **De zienswijze wordt gedeeltelijk overgenomen.**

6.3. *Megastallen bedreiging voor de sociaal-economische belangen*

Het plan voldoet aan het criterium van een megastal. Megastallen gelden als een bedreiging voor gezinsbedrijven en voor de sociaal-economische belangen van het buitengebied. Bulkproductie

geldt als een economisch doodlopende weg, ook in de agrarische pers is dit inzicht vaker te vernemen.

Reactie gemeente ad 6.3.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.3. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.3. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.4. Strijd met provinciaal ruimtelijk beleid

Het plan verhoudt zich niet tot het provinciale ruimtelijke beleid.

Het plan is in strijd met het provinciale beleid omdat het niet is gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied dan wel op een sterlocatie, ondanks dat die gebieden primair in aanmerking komen voor grootschalige veehouderij/megastallen. Toepassing en motivering van de Kwaliteitsimpuls Groene Ruimte (paragraaf 4.2 bestemmingsplan) is voor omwonenden een onbegrijpelijk verhaal. B&W geeft geen deugdelijke referentie voor de claim dat genoemde initiatieven zijn te beschouwen als een voldoende ruimtelijke kwaliteit om het kennelijke verlies aan ruimtelijke kwaliteit door de pluimveestallen te compenseren. Nu het beleid stelt dat het verlies aan ruimtelijke kwaliteit dient te worden gecompenseerd, dient u dit kenbaar inzichtelijk te maken. Dit ontbreekt in het ontwerpbesluit.

Reactie gemeente ad 6.4.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.4. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.4. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.5. Aansprakelijkheid bij calamiteiten, bedrijfsrisico's door vervoersverbod bij uitbraak dierziekte

De belangen van het bedrijf lopen met de beoogde bedrijfsuitbreiding een wezenlijk risico. Er wordt medewerking verzocht voor het vinden van een passende oplossing. Het bedrijfsrisico is reeds eerder onder de aandacht van zowel de initiatiefnemer alsook het gemeentebestuur gebracht, onder meer als zienswijze bij de MER. Ook is een concreet en uitvoerbaar voorstel gedaan, te weten het inpandig laden van de dieren om de risico's te beperken. Daarmee wordt bereikt dat de risico's op verspreiding van biologische agentia aanmerkelijk wordt gereduceerd. Het bedrijf heeft daarbij een onderzoeksvoorstel ingediend om de risico-inschatting te onderbouwen. Daarvoor is de medewerking van de initiatiefnemer nodig. Om onduidelijke redenen wordt medewerking afgehouden. Dit kan niet worden begrepen, nu dit onderzoek tot doel heeft om op basis van zorgvuldig onderzoek tot een meer zorgvuldig besluit te kunnen komen.

In de MER wordt niet ingegaan op de verhoogde risico's als gevolg van het oprichten van een megaplumveebedrijf op zeer korte afstand van het bedrijf. Indien beide bedrijfsactiviteiten in elkaars directe omgeving worden ondernomen ontstaat potentieel een ontoelaatbaar bedrijfsrisico voor beide bedrijven en hun omgeving:

- Er bestaat een wezenlijk risico op uitbraak van infectieziekten en zoönoseverspreiding, waaronder vogelgriep. Insleep bij pluimveebedrijven is mogelijk door direct of indirect contact met deze dieren of hun mest. Bij pluimveehouderijen geldt een relatie tussen bedrijfsgrootte en het aantal dieren met antistoffen tegen het griepvirus. De kans op insleep van een virus hangt af van het bedrijfstype en de gehanteerde hygiëne-maatregelen. Naarmate het aantal dieren op een bedrijf toeneemt, is de kans groter dat een dergelijk virus tijdens verspreiding van dier naar dier verandert in een gevaarlijker variant. Als een micro-organisme eenmaal op een bedrijf aanwezig is geldt een verband tussen omvang van het bedrijf en de omvang van verspreiding van micro-organismen in de omgeving van het bedrijf via mest en lucht. Uitbreiding leidt bovendien tot een forse toename van het aantal verkeersbewegingen. Deze toename van verkeersbewegingen brengt een risicotoenamen mee op verspreiding van dierziekten.
- Een dierziektenuitbraak geeft niet enkel bedrijfsschade voor de veehouder, maar ook voor bedrijven in de omgeving, zoals dit bedrijf. Dit als gevolg van een wettelijk geregeld vervoersverbod voor omliggende bedrijven, met als doel om verdere verspreiding van dierziekten

tegen te gaan. Bij het uitbreken van een veewetziekte op het pluimveebedrijf zal ook dit bedrijf worden (af)gesloten. Gelet op het grote aantal noodzakelijke dagelijkse verkeersbewegingen van Noest zal de schade die ontstaat door een vervoersverbod zeer groot zijn. De potentiële schade is maximaal in de maanden maart en april van elk jaar. Dan staan tot 70.000 reeds verkochte jonge bomen gereed voor aanplant elders. Deze bomen kunnen uitsluitend in maart/april worden aangeplant. Indien het vervoersverbod zou komen te gelden in de maanden maart en april dan zou de schade voor Noest onoverkomelijk zijn. Het risico van een vervoersverbod dient tot een minimum te worden beperkt. Dit betekent dat het risico op een uitbraak van dierziekte tot een minimum dient te worden beperkt. Cliënten zijn inmiddels in overleg met Alterra, verbonden aan de Wageningen Universiteit, om tot nader onderzoek te komen naar die risico's van een vleeskuikenhoudery op korte afstand van het bedrijf, als ook een inventaris op te stellen van de mogelijkheden om de eventuele risico's met bedrijfsmaatregelen tot een aanvaardbaar risico te beperken. Tot op heden is het niet gekomen tot medewerking van de initiatiefnemer.

- Beschikbare kennis over de relatie tussen insleep van dierziekten en natuurterreinen wordt in de MER niet betrokken. De MER gaat onvoldoende in op de relatie tussen vleeskuikenhoudery, bosbouwbedrijven en het ontstaan van vogelgriep bij trekvogels. Gewezen wordt op het Alterra-rapport "Onderzoek naar ganzentrek en het voorkomen van vogelgriep"(Wageningen, Alterra-rapport 2055). Blijkens dit onderzoek worden trekvogels in Nederland besmet met het vogelgriep virus. De ganzen liepen het virus dus in Nederland zelf op en brachten het niet mee vanuit Duitsland, Polen of Rusland. Het bedrijf onderneemt jaarlijks 1200 vervoerbewegingen tussen de bedrijfslocatie, natuurterreinen en agrarische bedrijfslocaties van opdrachtgevers. Het pluimveebedrijf en dit bedrijf liggen op zeer korte afstand van elkaar (300 meter). De combinatie van genoemde omstandigheden geeft een ontoelaatbaar risico op zowel ontstaan en ook de verspreiding van dierziekten, wat ernstige schade zou veroorzaken voor beide bedrijfsactiviteiten. Nader onderzoek naar de beschikbare kennis over de rol van de fauna in de verspreiding van dierziekten maakt het mogelijk meer doelmatige preventieve maatregelen te nemen door de pluimveehouder en dit bedrijf om zo kans op verspreiding van dierziekten te verminderen.
- De noodzakelijke maatregelen om de risico's tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen dienen voornamelijk het volgende te omvatten:
 1. Er is sprake van een verhoogd risico op insleep van dierziekten als gevolg van het uitladen van dieren in twee etappes. Met het uitladen van de eerste 20% door een vangploeg, de komst van transportmaterieel en dergelijk, zonder dat ook direct sprake is van ontsmetting ontstaat een verhoogd risico op ziekte insleep. Dit risico is ongewenst en onnodig vanwege de daaraan verbonden risico's. De noodzaak van het in twee etappes uitladen van de dieren is ook afwezig. Dit kan worden vermeden door het opzetten van minder dieren per vierkante meter.
 2. Met het laden en lossen van dieren en mest in de open lucht ontstaat een verhoogd risico op verspreiding van dierziekten. Dit kan worden vermeden door de los- en laadactiviteiten enkel uit te voeren in gesloten ruimten. Dit kan worden bereikt met in pandig laden.
 3. In de periode van 1 maart tot 30 april geldt voor het bedrijf een verhoogd risico. Onderzocht dient te worden met welke maatregelen het risico in die periode tot het minimum beperkt kan worden.
 4. Het bedrijf wenst een goede afstemming met het pluimveebedrijf over de transportbewegingen. De medewerkers van het bedrijf kunnen dan een andere route nemen om de vrachtauto's niet tegen te komen op de overigens zeer smalle wegen. Het bedrijf wenst afstemming over de rijroutes van de pluimveehoudery.
 5. Ook met een onoordeelkundige afvoer van de waterstromen ontstaat een verhoogd risico op ontstaan en verspreiding van dierziekten. Er wordt onvoldoende inzicht gegeven in de afvoer van vrijkomend spoelwater en spuiwater van de luchtwassers naar een erkend afvalverwerkingsbedrijf. Dit risico dient te worden vermeden door een combinatie van het geven van een goed inzicht in de beoogde bedrijfsvoering en die werkwijze vervolgens ook

inde voorschriften afdoende borgen. In het MER staat vermeld dat het spoelwater en spuiwater van initiatiefnemer zal worden uitgereden op het land. Echter beschikt initiatiefnemer niet over voldoende landbouwgrond. Deugdelijke informatie ontbreekt over de waterhuishouding van de beoogde bedrijfsactiviteiten.

In het zienswijzenverslag van januari 2013 wordt gesteld dat de MERcommissie van mening is dat voldoende is onderzocht. Anders dan u stelt bepaalt niet de MERcommissie maar het bevoegde gezag of voldoende onderzoek is gedaan. Ten onrechte geeft u geen gehoor aan de zienswijze. En inbreng van het publiek dient niet te worden geweigerd. Met het onderzoek zal een meer draagkrachtig vergunning besluit genomen kunnen worden, waarbij bovendien zich bestaat op het vermijden van rechtsgang tegen het vergunning besluit.

Reactie gemeente ad 6.5.:

In het MER is uitgebreid ingegaan op de maatregelen die initiatiefnemer neemt op de insleep en uitbraak van dierziektes, waaronder de vogelpest, te voorkomen. Het is ook van belang voor de vleeskuikenhouderij dat het risico op een uitbraak van een dierziekte tot een minimum wordt beperkt. Alle mogelijke maatregelen zullen hiertoe worden genomen. De vleeskuikens worden in 1 keer aangeleverd vanuit een bij het bedrijf bekende broederij. Tijdens de periode dat de vleeskuikens op het bedrijf zijn worden ze inpandig (in de stallen) gehouden en komen ze niet in de buitenlucht. Daardoor komen ze niet in contact met andere dieren. In principe komen er geen bezoekers in de stal, maar diegenen die in contact komen met de dieren moeten zich houden aan de strenge hygiëne-eisen die het bedrijf stelt. De dieren worden in 2 etappes afgevoerd. Deze werkwijze is momenteel ook al de gangbare praktijk. De mest wordt na elke mestronde direct afgevoerd. Daarna worden de stallen ontsmet voordat er weer nieuwe dieren in komen. Hierdoor is de kans op insleep van een vogelgriepvirus minimaal. Er dient een wisselwerking te ontstaan tussen de maatregelen die de vleeskuikenhouderij en het bosbouwbedrijf dienen te ondernemen om vogelgriep zo veel mogelijk te voorkomen. De rijroutes van de vleeskuikenhouderij gaan niet rechtstreeks langs het bosbouwbedrijf. Op de website van de vleeskuikenhouderij zal een overzicht worden geplaatst van de opzet- en afvoerdata van de dieren en de mest zodat het bosbouwbedrijf hiervan op de hoogte kan zijn. Dit is in de voorschriften van de omgevingsvergunning vastgelegd. Ook heeft de gemeente het bosbouwbedrijf meerdere keren verzocht om niet langs de vleeskuikenhouderij te rijden om de insleep van vogelgriep vanuit het bosbouwbedrijf zo veel mogelijk te voorkomen. Het bosbouwbedrijf is door haar contact met natuurgebieden en wilde vogels een mogelijke besmettingsbron. Tot nu toe is aan dit verzoek nog geen gehoor gegeven. Desondanks is door de vleeskuikenhouderij meer dan voldoende onderzocht en worden alle mogelijke maatregelen genomen om de insleep van dierziektes op de vleeskuikenhouderij te voorkomen. Ook zijn in de diverse onderzoeken wel degelijk de nabijheid van het bosbouwbedrijf meegenomen. Alle door het bosbouwbedrijf aan de gemeente verstrekte informatie en zienswijzen in een eerder stadium is in de procedures meegenomen en behandeld in de eerdere zienswijzenverslagen.

Met betrekking tot de door het bosbouwbedrijf en in deze zienswijze voorgestelde maatregelen het volgende:

I : verhoogd risico op insleep van dierziektes door het afvoeren van dieren in twee etappes: door het stellen van strenge hygiëne-eisen aan alle betrokkenen bij het afvoeren van de dieren wordt de insleep van dierziektes tot een minimum beperkt. Tijdens het laden en lossen van kuikens en mest zal de ventilatie gewoon doorgaan. Er is onderdruk aanwezig in de stal, daardoor verlaat alle lucht de stal via de luchtwassers. Verder is het niet aan de gemeente om te bepalen dat er minder dieren per vierkante meter moeten worden opgezet.

II: inpandig laden en lossen van dieren en mest: de jonge kuikens worden in kratten in een gesloten vrachtwagen aangevoerd waarna de kratten direct vanuit de vrachtwagen met een heftruck in de stal worden gereden waar de dieren worden losgelaten. Voordat de

vleeskuikens worden afgevoerd wordt onderzocht door een dierenarts of ze gezond zijn. Dit is ook een voorschrift in de omgevingsvergunning. De vleeskuikens worden in de stal gevangen en in kratten gedaan waarna ze met een heftruck vanuit de stal rechtstreeks naar de vrachtwagen worden gebracht. De vrachtwagen is overdekt. Hierbij is de tijd dat de vleeskuikens in de buitenlucht verblijven minimaal. Deze dieren worden direct na afvoer geslacht. De mest wordt na elke mestrondte vanuit de stallen rechtstreeks in een vrachtwagen geladen. Zodra de vrachtwagen vol is wordt deze afgedekt en verlaat hij het bedrijf. Ook hierbij is blootstelling aan de buitenlucht minimaal. Het realiseren van een laad- en losruimte is daarom niet nodig.

III: De Commissie voor de m.e.r. heeft aangegeven dat de initiatiefnemer alle onderzoeken heeft uitgevoerd die nodig zijn in het kader van het MER. De milieueffecten zijn hierin volgens de commissie goed omschreven. Ook het perceel van en de activiteiten van de indiener van de zienswijze zijn hierin betrokken. Alle benodigde gegevens hiervoor zijn opgevraagd bij de gemeente Ommen. Op 13 september 2011 is een medewerker milieuzaken van de gemeente Hardenberg op bedrijfsbezoek geweest bij de indiener van de zienswijze, de eigenaar van het bosbouwbedrijf en zijn de activiteiten besproken. Nu ook de Commissie voor de m.e.r. heeft aangegeven dat aan alle onderzoeksverplichtingen is voldaan kan de gemeente initiatiefnemer niet opleggen dit onderzoek uit te voeren. Met de Commissie concluderen wij dat aan alle onderzoeksverplichtingen is voldaan en dat er geen wettelijke aanleiding is om nader onderzoek op te leggen. De gemeente is van mening dat voldoende informatie is vergaard bij het bedrijfsbezoek en in de MER-procedure om tot een gedegen besluit te komen. Over het door Alterra uit te voeren gevraagde onderzoek door het bosbouwbedrijf het volgende. Wij hebben over de nut- en noodzaak van dit onderzoek verschillende overleggen gehad met het bosbouwbedrijf, initiatiefnemer, de onderzoekers van Alterra, de Commissie voor de Milieueffectrapportage en de GGD. Het bosbouwbedrijf heeft alle genoemde partijen verzocht dit onderzoek uit te voeren. Alterra heeft in het overleg aangegeven dat een dergelijk onderzoek alleen meerwaarde kan hebben als het onderzoek landelijk wordt uitgevoerd. Om deze redenen heeft zowel de GGD als de Commissie MER ons laten weten dit onderzoek ook niet uit te laten voeren.

IV: De rijroutes gaan niet rechtstreeks langs het bosbouwbedrijf. Op de website van de vleeskuikenhouderij zal een overzicht worden geplaatst van de opzet- en afvoerdata van de dieren en de mest zodat het bosbouwbedrijf hiervan op de hoogte kan zijn. Dit is in de voorschriften van de omgevingsvergunning vastgelegd.

V: Het spoel- en spuiwater wordt als meststof aangewend. Het bedrijf heeft voldoende landbouwgrond, zo'n 30 ha, om het spuiwater uit te rijden. Spuiwater dat als meststof wordt toegepast valt onder de mestwetgeving. Hiervoor is de NVWA de controlerende instantie en het bevoegd gezag en zijn er geen voorschriften in de beschikking opgenomen. Op grond van jurisprudentie is te herleiden dat het uitrijden van mest, niet gekoppeld is aan de inrichting.

Het rapport van 30 november 2012 van de Gezondheidsraad aangaande gezondheidsrisico's rond veehouderijen is meegenomen in de belangenafweging in deze procedure. Het rapport is als bijlage bij dit zienswijzenverslag gevoegd. In het rapport wordt in feite geen nieuwe informatie bekend gemaakt. Grote bedrijven hoeven bij goede technische voorzieningen niet zonder meer sterkere bronnen van microbiële agentia te zijn dan kleinere bedrijven (in termen van emissies). Nu de technische voorzieningen (zoals luchtwassers) een dynamische ontwikkeling kennen, zijn grote veehouderijen dus niet zonder meer een groter 'gevaar' voor omwonenden vanwege eventuele gezondheidsrisico's. De Gezondheidsraad geeft aan dat als bezoekers van besmette bedrijven strikte hygiëne-protocollen in acht nemen, dan kan het risico op overdracht sterk worden gereduceerd. Besmetting van omwonenden van besmette bedrijven is nooit aangetoond. Verder wijst de Gezondheidsraad erop dat ze niet goed weten of er een verband bestaat tussen de grootte van een veehouderijen het infectierisico voor omwonenden. Wel hebben zij de indruk dat onder normale

omstandigheden, dat wil zeggen wanneer er geen uitbraak gaande is, de betreffende microbiële risico's voor omwonenden beperkt zijn. Risico beperkende maatregelen en technieken zoals luchtwassers die nu al worden toegepast en een dynamische ontwikkeling kennen, kunnen de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade veroorzaken tot op zekere hoogte reduceren. Dierhouders en dierenartsen hebben een meldingsplicht bij het vermoeden van bepaalde dierziektes. Dit moet gelijk doorgegeven worden bij het landelijk meldpunt dierziektes, waarna de benodigde procedures worden opgestart. Als dit leidt tot een vervoersverbod is dit een maatregel die de rijksoverheid neemt. Op 8 april 2014 is door het Ministerie van Economische Zaken (Directoraat-generaal Agro Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn) een brief gepubliceerd met als thema: Veehouderij en volksgezondheid. Hierin wordt de Tweede kamer geïnformeerd over de mogelijkheden die lokale overheden hebben via het omgevingsbeleid om gezondheid mee te nemen in afwegingen en vergunningverlening bij veehouderijen. Hiermee is rekening gehouden bij de vaststelling en de te verlenen omgevingsvergunning. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden met betrekking tot gezondheid (par. 7: overige voorschriften). Gesteld kan worden dat de vast te stellen plannen en de te verlenen omgevingsvergunning waar mogelijk en waar relevant voldoen aan de mogelijkheden zoals genoemd in deze brief.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

6.6. *Geluid*

De woning Verlengde Elfde Wijk 5 en 11 ontbreekt in de geluidsberekeningsresultaten. Daarmee is geen representatieve beoordeling beschikbaar. De mechanische ventilatie is niet representatief beoordeeld. Onder meer is de aanname dat op warme zomernachten met 50% ventilatie kan worden volstaan niet onderbouwd. De informatie ontbreekt met welke temperaturen na 23.00 uur rekening is gehouden welke zijn te herleiden tot historische KNMI data, en de berekening van de luchtbehoefte van de dieren, met name op het moment dat ze op een maximaal gewicht zijn gekomen. Zonder een onderbouwing waarbij deze genoemde gegevens inclusief bron zijn genoemd, kan niet worden gerekend met 50% ventilatie. Ook ontbreekt een onderbouwing van de geluidsreductie die aan ventilatie wordt toegeschreven. De rekenformule die is gehanteerd kan niet worden herleid tot een gangbaar akoestische methode. Het laden en lossen is niet representatief beoordeeld.

Reactie gemeente ad 6.6.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.5. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.5. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.7. *Geur*

De leefkwaliteit is onvoldoende om een toename van de geurbelasting toe te staan. De cumulatieve geurbelasting is bij bepaalde woningen dermate hoog dat een verdere toename niet toelaatbaar kan heten. De stelling dat sprake is van een beperkte toename kan geen legitimatie zijn voor het toestaan van die toename. Van een kleine toename in een overbelaste situatie dient gesteld te worden dat daarmee een nog slechtere situatie wordt toegelaten. Hierbij moet worden opgemerkt dat met de verleende omgevingsvergunning niet is verzekerd dat bij bedrijfswijziging de geuremissies nog verder kunnen toenemen. De leefkwaliteit is onvoldoende om de perceelsvergroting toe te staan. Maatregelen ontbreken om een cumulatieve geurtoename te voorkomen. Dit klem te meer nu de Wet geurhinder en veehouderij op dit onderdeel geen normen stelt.

Overigens wordt bestreden dat een representatieve geurbelasting is gegeven, als gevolg waarvan rekening dient te worden gehouden met een nog hogere geurbelasting. De woning Verlengde Elfde Wijk 5 ontbreekt in de berekeningsresultaten.

Reactie gemeente ad 6.7.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.6. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.6. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.8. *Luchtwassers*

Opgemerkt wordt dat in de praktijk luchtwassers zeer dikwijls gebrekkig blijken te functioneren. Omstreeks 3 van de 4 luchtwassers blijkt niet aan de gestelde regels te voldoen. Bij disfunctioneren van de luchtwasser zullen veelvoudig hogere emissies optreden. Toepassing van luchtwassers beperkt zich tot op heden hoofdzakelijk tot varkensbedrijven. Bij pluimveebedrijven is praktijkervaring met luchtwassers zeer beperkt. De toepassing van luchtwassers bij pluimveebedrijven is geen bewezen betrouwbare techniek. Dit betekent dat uitsluitend op basis van voldoende technische informatie ruimte dient te worden geboden aan de toepassing van luchtwassers. En, informatie over de praktijkervaring elders met luchtwasser in pluimveehouderij dient onderdeel uit te maken van de MER.

Reactie gemeente ad 6.8.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.7. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.7. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.9. *Gebiedsbescherming, Natura 2000-gebieden*

De MERcommissie stelt als MERrichtlijn: geef voor de Natura2000 gebieden "Vecht en Beneden Regge" en "Engbertdijksvenen":

- De instandhoudingsdoelstellingen en of er sprake is van een behoud of verbeterdoelstelling;
- De actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- De actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Niet kan worden gesteld dat aan deze richtlijnen is voldaan. Ononderzocht is met welk ambitieniveau de deposities dienen te dalen om de betrokken natuurwaarden voor een voldoende staat van instandhouding. Om dit te kunnen beoordelen is een antwoord op de genoemde vragen van de commissie een noodzakelijke voorwaarde.

Met het houden van meer dieren wordt meer mest geproduceerd. Rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat een deel van de mest wordt uitgereden. Met het uitrijden van de mest treden vergelijkbare hoeveelheden ammoniakemissies op als de stalemissies. Op nationaal niveau vormt de uitgereden mest een grotere emissiebron dan de stalemissies. Deze emissies zijn ten onrechte buiten beschouwing gelaten. Hierom komt de verklaring van geen bezwaar van de provincie geen betekenis toe, aangezien deze emissies buiten beschouwing zijn gelaten door de provincie (ABRS van 11 december 2013, zaaknummer 201305072/1/R2).

Reactie gemeente ad 6.9.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.8. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.8. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.10. *Coördinatieplicht Waterwet*

De waterwetvergunningaanvraag dient gecoördineerd behandeld te worden met de aanvraag WABO-omgevingsvergunning.

Het beoogde bedrijf omvat tevens een wateronttrekking en infiltratie ten behoeve van de Koude-Warmte-Opslag. Met de KWO treedt onder meer potentieel thermische en bacteriologische vervuiling op. Artikel 6.27 Waterwet stelt een coördinatieplicht tussen een waterwetvergunningaanvraag en een omgevingsvergunningaanvraag voor zover sprake is van een lozing door een IPPC-installatie. Artikel 6.1 Waterwet beperkt deze coördinatieplicht tot het brengen van stoffen en een oppervlaktewaterlichaam of brengen van water of stoffen op een zuiveringstechnisch werk. De begripsbepaling lozen zoals neergelegd in artikel 6.1 Waterwet is onverenigbaar met de IPPC richtlijn.

Reactie gemeente 6.10.:

Omdat de zienswijze geheel gelijk is aan zienswijze 5.9. wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie ad 5.9. **De zienswijze wordt gedeeltelijk overgenomen.**

6.11. Aanvulling zienswijze van het bosbouwbedrijf

6.11.1. Geuremissie

De geuremissie neemt toe van 38700 odeurunits naar 78120 odeurunits. Met de geurbelasting wordt uitgegaan van een grenswaarde van 14 odeurunits per m³ lucht. In het MER wordt door de GGD aangegeven dat een geurbelasting boven 6 odeurunits een ongewenste gezondheidsbelasting voor omwonende geeft. Meer dan 7 woningen hebben een geurbelasting boven de waarde 6, door citroenzuur in plaats van zwavelzuur te gebruiken kan de geuremissie worden verlaagd en is het spuiwater niet verontreinigd met sulfaat. Door alle los en laadactiviteiten inpandig te verrichten zal de geuremissie verminderen. Dit heeft de her de Wolf van de GGD in de raadszaal op 1 okt 2013 duidelijk aangegeven, dat dan de gezondheidseffecten positief worden beïnvloed.

Reactie gemeente ad 6.11.1.:

Tijdens het laden en lossen van kuikens en mest is er onderdruk in de stallen en wordt de lucht via de luchtwassers geleid. De luchtwassers blijven de lucht aanzuigen, ook al zijn de deuren open. Hierdoor vindt er geen vermeerdering van geur- of fijnstofuitstoot plaats in de omgeving doordat de deuren open staan. Inpandig laden of lossen zorgt daardoor niet voor minder geur- of fijnstofuitstoot.

De GGD gebruikt bij de gezondheidsbeoordeling van geurbelasting veroorzaakt door intensieve veehouderijen een module uit de Gezondheidseffectscreening (hierna: GES). De GGD is door ons geconsulteerd en heeft in een eerdere inzage-termijn een zienswijze ingediend over het MER. De GGD heeft in haar zienswijze aangegeven dat het MER een compleet beeld geeft van de situatie en de effecten voor de omgeving. De GGD geeft het volgende aan: "Mede omdat de effecten ter plaatse gering zijn, biedt een nog diepgravende beoordeling geen meerwaarde. In de MER is uitgebreid ingegaan op de gezondheidseffecten met betrekking tot de vleeskuikenhouderij. Dit gaat verder dan de informatie die voor een GES moet worden aangeleverd, zodat een GES geen toegevoegde waarde heeft." Aan de hand van de informatie die in de MER is aangeleverd heeft de GGD derhalve een afweging kunnen maken en een positief advies uitgebracht. De GES hanteert met betrekking tot geur een andere dosis-effectrelatie dan die voor wetgeving is gebruikt. In de GES-methode is het gezondheidsrisico gebaseerd op het percentage (ernstig) gehinderden veroorzaakt door één bron in een niet-concentratiegebied. Met deze methodiek ligt de maximaal toelaatbare geurbelasting bij 6 odeur units per individueel bedrijf. Een hogere belasting aan geur kan voor omwonenden een ongewenste gezondheidsbelasting door een negatieve beleving geven. Deze methode kan niet op deze situatie worden toegepast, hier moet worden getoetst aan de Wet geurhinder en veehouderij. Verwezen wordt naar de gemeentelijke reactie ad 3 onder zienswijze 3 met betrekking tot de te verwachten geurbelasting op de omgeving. De verspreiding van fijnstof blijft ruimschoots onder de wettelijke normen. Op alle objecten in de omgeving wordt ruimschoots aan de grenswaarden voldaan. In de beoogde situatie treden er geen overschrijdingen op met de grenswaarde als bedoeld in titel 5.2 van de Wet milieubeheer en de genoemde normen uit bijlage 2 Wet milieubeheer. De beoogde situatie voor het bedrijf wordt vergunbaar geacht. Bij het voorkeursalternatief zal de hoeveelheid fijnstof op de maatgevende gevoelige objecten juist afnemen ten opzichte van de bestaande situatie. Op grond van jurisprudentie moet het bevoegd gezag een beslissing nemen op de ingediende aanvraag. In de leaflet van de luchtwasser is als eis opgenomen dat het waswater moet worden aangezuurd met zwavelzuur. Verder blijkt uit onderzoek van Wageningen Livestock Research (rapport 385: alternatieven voor zwavelzuur in chemische luchtwassers) dat de

toepassing van organische zuren (zoals citroenzuur) als vervangen van zwavelzuur gepaard kan gaan met een additionele geurbelasting. Het aangevraagde alternatief is tevens de meest milieuvriendelijke optie. Er is 1 systeem dat een hogere geurreductie heeft dan onderhavige chemische luchtwasser, namelijk de biologische luchtwasser. Er wordt echter in de nieuwe situatie ruimschoots voldaan aan de WGV, de biologische luchtwasser heeft een veel hogere ammoniakuitstoot en meer spuiwater.

Gesteld wordt dat de heer de Wolf van de GGD in de raadszaal op 1 oktober 2013 duidelijk heeft aangegeven dat de gezondheidsaspecten positief worden beïnvloedt door in pandig laden en lossen. Dit moet worden genuanceerd. De heer de Wolf heeft aangegeven dat dit zou kunnen maar dat hier geen gegevens van beschikbaar zijn. Tijdens het laden en lossen van kuikens en mest is er onderdruk in de stallen en wordt de lucht via de luchtwassers geleid. De luchtwassers blijven de lucht aanzuigen, ook al zijn de deuren open. Hierdoor vindt er geen vermeerdering van geur- of fijnstofuitstoot plaats in de omgeving doordat de deuren open staan. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.11.2. Luchtkwaliteit

In de MER worden grenswaarden aangehouden van 40 microgram fijnstof per m³. In de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie is de grenswaarde 10 microgram fijnstof per m³ er blijkt dat er aanzienlijke risico's zijn voor de volksgezondheid bij waarde boven 10. In de MER zijn gemeten punten boven de 20 microgram fijnstof per m³. De luchtkwaliteit is te verbeteren door in pandig laden en lossen van alle activiteiten.

Reactie gemeente ad 6.11.2.:

De verspreiding van fijnstof blijft ruimschoots onder de wettelijke normen. Op alle objecten in de omgeving wordt ruimschoots aan de grenswaarden voldaan. In de beoogde situatie treden er geen overschrijdingen op met de grenswaarde als bedoeld in titel 5.2 van de Wet milieubeheer en de genoemde normen uit bijlage 2 Wet milieubeheer. De beoogde situatie voor het bedrijf wordt vergunbaar geacht. Bij het voorkeursalternatief zal de hoeveelheid fijnstof op de maatgevende gevoelige objecten juist afnemen ten opzichte van de bestaande situatie. De luchtwassers blijven de lucht aanzuigen, ook al zijn de deuren open. Hierdoor vindt er geen vermeerdering van geur- of fijnstofuitstoot plaats in de omgeving doordat de deuren open staan.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

6.11.3. Drinkwaterkwaliteit

Geen onderzoek is gedaan naar de milieueffecten van het WKO systeem op de kwaliteit van het te winnen drinkwater. Drinkwaterbedrijven geven in hun beleid aan dat er geen WKO-systeem wordt toegestaan bij de drinkwaterbronnen. De initiatiefnemer wint drinkwater binnen 425 meter invloedswerking van een WKO-systeem. Als grondwater gewonnen wordt voor drinkwater is zwavelinbreng door spuiwater een probleem. Risico's met verontreiniging van grondwater moet worden voorkomen.

Reactie gemeente ad 6.11.3.:

De drinkwaterbronnen voor een drinkwaterbedrijf zijn de aangewezen grondwaterbeschermingsgebieden, hiervan is in deze situatie geen sprake. Verwezen wordt naar de Waterwetvergunning zoals wordt verleend door GS Overijssel. Hier wint initiatiefnemer drinkwater voor zijn dieren. Bovendien behoort bij WKO-systemen uitgebreide monitoring van de effecten op de kwaliteit van het grondwater. Al bij het ontwerp en de aanleg van WKO-systemen moet voorop staan dat nadelige invloeden op de bodem – en dus het grondwater – worden voorkomen. In de coördinatie van de Waterwetvergunning en de omgevingsvergunning heeft hierover afstemming plaatsgevonden. Als bijlage 25 van het MER is het bodemgeschiktheidsonderzoek

toegevoegd. Uit de Waterwetvergunning blijkt dat er onderzoek is gedaan naar de effecten van het WKO systeem en dat het initiatief geen invloed heeft op de kwaliteit van het drinkwater. Uit de waterwetvergunning blijkt dat de lokale situatie zodanig is dat het risico van besmetting van het grondwater als gevolg van de aanwezigheid van bacteriën en virussen in het spui- en spoelwater nagenoeg nihil is. Verwezen wordt naar de overwegingen zoals opgenomen in de Waterwetvergunning wat is opgenomen als bijlage van dit zienswijzenverslag. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.11.4. Bedrijfsafvalwater en Spuiwater

In de MER wordt aangegeven dat het erfwater via kolken en WADI met overstort op het oppervlaktewater wordt geloosd. Volgens een mail d.d. 20-7-2011 van initiatiefnemer met het waterschap wordt aangegeven dat het hemelwater dat van het erf afstroomt niet is verontreinigd. Echter door laden en lossen in de open lucht zal altijd een verontreiniging plaatsvinden van mest en spoelwater. Volgens de MER zijn er 2 typen spuiwater. 3000 m³ spuiwater per jaar is afkomstig van preventief onderhoud aan WKO-bronnen. Welke stoffen zitten er in dit spuiwater? Heeft de gemeente toestemming verleend om dit af te voeren via het openbaar riool zoals in het rapport IF staat aangegeven? Als dit niet zo is, waar blijft het dan?

Het spuiwater dat vrijkomt bij luchtwassers bevat ammoniumsulfaat en zwavelzuur. Het mengen van dit spuiwater met dierlijke mest is niet toegestaan. In het spoelwater zit ook dierlijke mest. In de MER wordt uitgegaan van spoelwater met spuiwater. Het opslaan van dit spuiwater met spoelwater is onwenselijk en gevaarlijk. Preventief handelen om vermenging te voorkomen is noodzakelijk.

Reactie gemeente ad 6.11.4.:

In het MER-rapport is aangegeven dat het bedrijfsafvalwater dat ontstaat tijdens het schoonmaken van de stallen en overige ruimtes wordt geloosd in de kelders onder de stallen. Het reinigen van vrachtwagens gebeurt op een spoelplaats die is voorzien van een vloeistofkerende vloer en een opstaande rand. Ook dit water wordt opgevangen in de kelder. De kans op vervuiling van het oppervlaktewater is daardoor te verwaarlozen. Het MER-rapport maakt onderdeel uit van de aanvraag omgevingsvergunning. Hierdoor moet het bedrijf er voor zorgen dat de bedrijfsvoering er dusdanig op ingericht is, dat de eventuele vervuiling van het erf door het laden van kuikens en mest, niet naar het oppervlaktewater kan uitstromen. Het bedrijfsafvalwater moet worden opgevangen in de daarvoor bedoelde aanwezige kelders. Het hemelwater wordt ook in ondergrondse tanks geborgen. Het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij (Lotv) is een uitvoeringsbesluit van de Waterwet. Het Lotv regelt agrarische activiteiten waarbij afvalwaterstromen en/of afvalstoffen in het oppervlaktewater komen. Het bedrijf van Uit het Broek valt hieronder en heeft op 24 mei 2000 hiervoor een melding ingediend. Op 3 maart 2010 is het bedrijf bezocht door het waterschap Velt en Vecht (nu Vechtstromen genoemd). Tijdens dit bezoek is een controle uitgevoerd op de naleving van de Wet milieubeheer en de Waterwet. Tijdens de controle is geconstateerd dat het bedrijf voldoet aan de voorschriften zoals gesteld in het Lotv. Het spuiwater wat vrijkomt bij het onderhoud aan WKO-bronnen is schoon water. Dit spuiwater wordt opgevangen in de kelder en samen met opgevangen hemelwater hergebruikt als waswater voor de luchtwassers. Spuiwater wat uit de luchtwasser komt is van een andere kwaliteit. Dit wordt niet gemengd met spoelwater, hier zijn aparte kelders voor. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

6.11.5. Conclusie van het bedrijf

Het voorkeursalternatief is niet de meest milieuvriendelijke oplossing wat volgens de MER wordt gesteld. De MMO kan zijn: alle los en laadactiviteiten in pandig, gebruik citroenzuur ipv zwavelzuur, spui en spoelwater gescheiden houden, alle spuiwater afvoeren naar erkende verwerkers, geen drinkwaterwinning bij WKO-systeem, geen erfwatervermenging met mest en spoelwater, geen

uitladen binnen 6 weekse cycli. Hierdoor vermindering geur, ammoniak en fijnstof emissies, vermindering van bodem en waterverontreiniging, vermindering geluidsbelasting en vermindering van ongewenste milieu effecten op flora en fauna, vermindering van gezondheidsrisico's voor omwonende.

Op 23-01-2013 heeft het bedrijf aangegeven dat met het onderzoek van Alterra betreffende "bedrijfsrisico's in relatie tot vogelgriep" een bijdrage geleverd kan worden voor de MER. Op 1-6-2013 heeft het bedrijf met medewerkers van Alterra aan de wethouder het belang van het onderzoek duidelijk gemaakt.

Op 5-6-2013 heeft het bedrijf aan de gemeente meegedeeld het onderzoek zelf te betalen en aan de gemeente gevraagd of medewerkers van Alterra toestemming verleend wordt om monsters te verzamelen bij initiatiefnemer. Op 22 augustus 2013 is in een bijeenkomst op het gemeentehuis bij de wethouder aangegeven door initiatiefnemer dat hij weigert toestemming te verlenen aan medewerkers van Alterra om monsters te verzamelen. Met het onderzoek hadden we meetgegevens kunnen verzamelen om de MMO te kunnen onderbouwen. In het rapport Risicobeheersing op insleep en versleep van de vogelgriepvirus bij pluimveebedrijven met vrije uitloop d.d. januari 2012 wordt aangegeven dat bij een hogere monitoringsfrequentie naar vogelgriepvirus ook vaker iets zal worden gevonden met als gevolg meer handelsbeperkingen. Het onderzoeken van het vleeskuikenbedrijf en de ladingen van alle vervoersbewegingen e.d. op vogelgriepvirus noodzakelijk.

Dit is in strijd met richtlijn 2011/92/EU en de raad van 13 dec 2007: voor openbare en particuliere projecten die aanzienlijk milieueffecten kunnen hebben dient alleen een vergunning te worden verleend na een beoordeling van de aanzienlijke milieueffecten die deze projecten kunnen hebben. Die beoordeling dient plaats te vinden aan de hand van passende informatie die verstrekt wordt door de opdrachtgever en eventueel wordt aangevuld door de autoriteiten en door het publiek voor wie het project gevolgen zou kunnen hebben.

Waarom zijn de rapporten van Boorsma niet toegevoegd aan de MER en waarom is er geen toestemming verleend voor medewerkers van Alterra?

Reactie gemeente ad 6.11.5.:

Het voorkeursalternatief is wel de meest milieuvriendelijke oplossing. Dit is voldoende onderzocht en gecontroleerd door de Commissie MER. Verwezen wordt naar de gemeentelijke reactie op de verschillende onderwerpen onder de volledige zienswijze 6, deze worden hier als herhaald beschouwd. De rapporten van Boorsma zijn ingediend bij de Rechtbank en de Raad van State (en de provincie Overijssel) in het kader van de Waterwetvergunning.. De rapporten van Boorsma zijn meegewogen en behandeld in het kader van de verlening van de Waterwetvergunning. De Waterwetvergunning wordt gecoördineerd verleend met de omgevingsvergunning. De rapporten van Boorsma zijn daarmee wel meegenomen, echter maken ze geen onderdeel uit van het MER.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

6.11.6. Planschade

In een brief van de gemeente aan initiatiefnemer wordt aangegeven dat via een overeenkomst de plankosten voor rekening van initiatiefnemer komen. Is er ook een overeenkomst gesloten omtrent de eventuele calamiteitschade? Deze schade kan zijn de directe schade door standstill (vernietiging van 100000 stuks bosplantsoen) en door betaling salarissen medewerkers van het bedrijf. Is hierin ook opgenomen de kosten van bedrijfsverplaatsing als blijkt dat beide bedrijven door het uitoefenen van hun bedrijfsactiviteiten een risico vormen voor de gezondheid van de omwonenden? Zijn de effecten en kosten van de gezondheidsrisico's hierin ook opgenomen? Het kan toch niet zo zijn dat bij het uitbreken van een ziekte de overheid niet de verantwoording neemt en de kosten niet wil vergoeden. Als er een keuze gemaakt kan worden tussen VKA en MMO en de gemeente kiest voor het VKA met minder preventieve maatregelen, gaat de gemeente de kosten dan dragen voor calamiteiten?

Reactie gemeente ad 6.11.6.:

Eventuele waardevermindering van omliggende woningen is geen afwegingskader in een bestemmingsplanprocedure, in het MER of omgevingsvergunning. Bij het ontstaan van planschade kan hiervoor een aparte procedure worden aangevraagd waarin tegemoet gekomen kan worden aan de geleden planschade ter compensatie van de daadwerkelijke waardevermindering. Er is tussen gemeente en initiatiefnemer geen overeenkomst gesloten omtrent calamiteitschade. Indien er vogelgriep wordt geconstateerd worden dienen er maatregelen worden getroffen. Wat deze maatregelen zijn staat omschreven in het "Beleidsdraaiboek Aviaire Influenza, versie 2.0., september 2013" van het Ministerie van Economische Zaken, Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn. Bij een uitbraak zal een algeheel vervoersverbod (de zgn. algehele standstill) gelden voor alle vervoer van en naar veehouderijen en deze duurt in principe 72 uur. Daarna zullen de maatregelen versoepeld worden. Bij de genoemde maatregelen bij een behoort niet het vernietigen van bosplantsoen of een vervoersverbod voor het bosbouwbedrijf. Het vervoersverbod geldt voor vervoer van zoogdieren, pluimvee producten, pluimvee en vogels, mest, strooisel, destructiemateriaal, diervoeders en melk. Als bijlage van deze notitie is het beleidsdraaiboek toegevoegd. Bij het opstellen van het MER, het uitvoeren van de onderzoeken en de belangenafweging is voldoende en zorgvuldige aandacht besteed aan de nabijheid van het bosbouwbedrijf en eventuele mogelijke gezondheidsrisico's van omwonenden. Het voorkeursalternatief is wel de meest milieuvriendelijke oplossing. Dit is voldoende onderzocht en gecontroleerd door de Commissie MER. Verwezen wordt naar de gemeentelijke reactie op de verschillende onderwerpen onder de volledige zienswijze 6, deze worden hier als herhaald beschouwd. Ook is het niet zo dat het bosbouwbedrijf moet worden verplaatst. **De zienswijze wordt niet overgenomen.**

7. Bewoner Zestiende wijk te Dedemsvaart (723844)

De uitbreiding betekent in de praktijk de vestiging van twee nieuwe grote bedrijven. Hierdoor zal ons agrarisch gebied een industrieterrein worden. Wij bepleiten het behoud van het huidige landschap, goed rentmeesterschap. Er zijn al gebieden in ons land die deze bedrijven aan banden leggen of weren, de gemeente Hardenberg loopt achter de feiten aan. De afstand tussen het bedrijf en de lintbebouwing is aanzienlijk minder dan 1000 meter, er dient dus een onderzoek naar de risico's voor onze gezondheid te worden gedaan. Per jaar zullen er 10 weken zijn waarin geen preventieve maatregelen worden genomen om fijnstofemissie, stank, ammoniak en verspreiding van dierziektes tegen te gaan, dit is zeer ongewenst. Ook nu ondervinden wij veel stankoverlast van dit bedrijf. Wie controleert en handhaaft?

Reactie gemeente:

Het plan betreft de uitbreiding van een bestaand agrarisch bedrijf. Een dergelijk bedrijf past binnen dit gebied en agrarische bedrijven (ook grote) horen volgens ons beleid in het buitengebied, niet op een industrieterrein. Het gebied is volgens ons beleid wel geschikt voor grotere agrarische bedrijven. Volgens de Ontwikkelingsvisie en de LIK's en het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied is het gebied een agrarisch ontwikkelingsgebied. Er is een ruimtelijk kwaliteitsplan opgesteld ten behoeve van het behoud en de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in dit gebied. Dit ruimtelijk plan laat een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit zien. Hierbij is ook rekening gehouden met de landschappelijke waarden.

De GGD is van mening dat een GES geen meerwaarde heeft. De GGD geeft aan dat het MER een behoorlijk compleet beeld geeft van de situatie en de effecten voor de omgeving, ook voor de genoemde "lintbebouwing" indien hier sprake van is. Er is geen lintbebouwing en woonconcentraties binnen 1000 meter van het bedrijf aanwezig. De Zestiende Wijk bestaat uit verspreid liggende burgerbewoning met daartussen agrarische bebouwing, het betreft geen

lintbebouwing of woonkern. Mede omdat de effecten ter plaatse gering zijn, biedt een nog diepgravende beoordeling geen meerwaarde. De afstand tussen het bedrijf en de dichtstbijzijnde woonkern (Dedemsvaart is circa 2.850 meter en tot de dichtstbijzijnde "lintbebouwing" (Buurtweg/Oostwijk) circa 2.000 meter.

Niet duidelijk is welke 10 weken worden bedoeld waarin geen preventieve maatregelen worden genomen. In de milieucomponent van de omgevingsvergunning zullen voorschriften aan het bedrijf worden opgelegd. Deze voorschriften worden door de gemeente gecontroleerd. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden. Als er stankoverlast wordt ondervonden kan er contact opgenomen worden met de gemeente. Ook als er geen dieren in de stallen aanwezig zijn, blijven de voorschriften van de omgevingsvergunning gewoon van kracht.

De zienswijze wordt niet overgenomen.

II. ambtshalve wijzigingen

Dit onderdeel beschrijft de ambtshalve (veelal redactionele) aanpassingen en aanvullingen:

- Enkele marginale redactionele en taalkundige aanpassingen in de toelichting van het bestemmingsplan
- Aanvullen van paragraaf 5.9.2. en hoofdstuk 9 van de toelichting.

Bovengenoemde wijzigingen betreffen allen wijzigingen in de toelichting van het bestemmingsplan.

Bijlagen:

- Ingekomen zienswijzen.
- Reactie van initiatiefnemer op de ingekomen zienswijzen.
- Rapport Gezondheidsrisico's rond veehouderijen, 30 november 2012, Gezondheidsraad.
- Brief 8 april 2014 Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-generaal Agro Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn.
- Te verlenen Waterwetvergunning
- Beleidsdraaiboek Aviaire Influenza, versie 2.0, september 2013, Ministerie van Economische Zaken, Dierlijke Agroketens & Dierenwelzijn.
- Te verlenen Omgevingsvergunning.
- Vast te stellen Bestemmingsplan.
- (Aangevulde) MER incl. ingekomen adviezen en bijlagen.